

HATTUŞA-BOĞAZKÖY ARŞİV-KİTAPLIK SİSTEMLERİ ÜZERİNE BAZI YORUMLAR ***

Cem KARASU

Anadolu'muzda MÖ:18-13. yüzyıllar arasında yaşamış ve büyük bir uygarlık kurmuş olan Hititler'e ait kültür kalıntılarından en önemlisi olarak nitelendirebileceğimiz belgeler hiç şüphe yoktur ki, çivi yazılı tabletlerdir.

1906 yılında Alman Hugo Winckler ile İstanbul Müzeleri'den Theodor Makridi Çorum Boğazköy'de kazılara başladıkları zaman burasının Hitit devletinin başkenti *Hattuşa* olabileceği ve de ileride zamanımızın insanına ne gibi yeni bilgiler kazandıracaklarını bilmemekte idiler.

Bu merkezde ortaya çıkarılan tabletlerin incelenmesi ve Çek bilgini Friedrich Hrozny'nin Birinci Dünya Savaşı sırasında Hititçe'nin çözümü için ilk ve en büyük adımı atması çivi yazısı ile uğraşan bilim dünyasının büyük ilgisini çekti. Yapılan bu ilk kazılarda ortaya çıkan yaklaşık 10 400 (onbindörtüz) tablet ve tablet parçası üzerinde yoğunlaşan çalışmalar da ilk dikkati çeken nokta, konuları bakımından çeşitliliği oldu.

Arşiv denince ilk akla gelen devlet yönetimi ile ilgili belgelerin saklandığı bir yer olmasına karşın, Boğazköy arşivlerinde kral yıllıkları, siyasal antlaşmalar, yine siyasal mektuplaşmalar, hukuki metinler, yönetim ile ilgili yönerge metinlerinin yanı sıra mitolojik

*** Sayın Hocam Prof. Dr. Emin Bilgiç'in bu çalışmamda bana yaptığı değerli katkıları daima minnettarlıkla hatırlanacaktır. Bu yazı 21-23 Temmuz 1995 tarihinde Çorum'da yapılan "Anadolu Arkeolojisinde Çorum" adlı sempozyumda verilen bildirin genişletilmiş şeklidir. İngilizcesi Archivum Anatolicum Sayı:2 1996 (1997) s. 39-59'da verilmiştir.

metinler, dinî metinler: dua metinleri, âyinler, bayram törenlerine ait metinler, fal ve büyü metinleri de yer almaktadır.

Ayrıca gene çivi yazısı ile Hititçe-Sumerce-Akadça ve de Hurrice dillerinde sözlük niteliğinde tabletlerin de ele geçmesi, bu arşivin daha çok bugünkü anlayışa göre kitaplık¹ niteliği taşıdığını göstermektedir. Diğer şaşırtıcı olan bir nokta da bu kitaplıkta ele geçen belgelerin Hititçe'nin yanında o zamana kadar bilinmeyen daha birçok dilin varlığını ortaya çıkarması oldu. Eldeki bu belgelerin bazıları yine Hititçe gibi Hint-Avrupa dil ailesinin bir üyesi olan Luvice ve Palaca gibi dillerin varlığı yani Hititler ile aynı zaman dilimi ve aynı coğrafi alan içerisinde kullandıkları ya da diğer bir deyişle yaşadıklarını ortaya çıkardı.

Yine Hititleri özellikle din ve sanat açısından çok etkileyen ve de Hititçe ile hiçbir dil bilimsel akrabalığı bulunmayan yukarıda da belirttiğimiz Hurrice metinlerden çok sayıda ele geçmiştir.

Bütün bunların yanı sıra zamanın diplomasi dili olan Akadça ile çok çeşitli konularda yazılmış birçok tablet de bulunmaktadır. Diğer önemli bir dil ise, Hititlerden önce Anadolu'da yaşamış ve de bu topraklara adını vermiş olan Hattiler ile ilgili olarak, Hititçe metinler içerisinde bu dilde yani Hattice ya da bilimsel olarak adlandırılan Protohattice yazılmış bölümler de vardır. Ayrıca iki dilli Akadça-Hititçe ve yine Hurrice-Hititçe metinlerde ele geçmiştir.

Boğazköy'de bugüne kadar yapılan arkeolojik kazılarda yaklaşık 25 bine yakın çivi yazılı tablet bulunmuştur. Ancak bunu burada hemen belirtmek gerekir ki, bu da tabletlerin büyük bir çoğunluğunun kırık parçalar halinde ele geçtiğidir. Bu parçalar üzerinde zamanla yapılan çalışmalar sonunda, bu parçalar birleşebilmekte ve

1. Daha fazla bilgi için bkz. E. Laroche, *La Bibliothèque de Hattuša*, *Archiv Orientalní Praha* (1949) s. 7-13; H. Otten, *Bibliotheken im Alten Orient*, *Das Altertum* 1/2 Berlin (1955) s. 67-81 (Türkçesi F. Kınal, A.Ü. DTCFD XIX 3-4 1961 s. 201-211) ve ayrıca *Archiv und Bibliotheken in Hattuša*, *Cuneiform Archives and Libraries*, *Papers read at The XXXe Rencontre Assyriologique Internationale Leiden*, Temmuz 4-8, 1983 İstanbul (1986) s. 184-190.

dolayısıyla tablet sayısında değişmeler ortaya çıkabilmektedir. Daha önce belirttiğimiz gibi bu kadar çok çeşitli konuların ve de dillerin bir arada kullanılması söz konusu olan yazılı belgelerin çokluğu, tabletlerle ilgili olan görevliler, olasıdır ki, bunlar da kâtiplerden oluşmakta idi.² Bu belgelerin saklanması ya da korunması için çeşitli yöntemler geliştirdikleri, belgelerin incelenmesinden anlaşılmaktadır. Mezopotamya örneklerine göre birçok farklılıklar gösteren,³ bu yöntemler arasında en çok kullanım alanı bulan kolofon'lardır. Araştırmacılar tarafından eski Yunanca "birşeyin bitmesi" veya "sona ermesi"⁴ anlamına gelen "kolofon" kelimesi tabletlerde de genellikle yazının bittiği son kısma rastlamasından dolayı, bu kısma verilmiş olan bir addır ya da terimdir. Boğazköy'de ortaya çıkarılan çivi yazılı belgelerin birçoğunda kolofon bulunmamasına ya da eksik olmasına karşın yine de büyük bir oranında ise bu kısmın tabletlerde bulunduğu tarafımızdan yapılan araştırmalarda gözlenmiştir.

Kolofonlarda ise şunlar belirlenmiştir: Tabletin konusuna göre sayısı, bitip bitmediği, konu ise, genellikle zaman veya şart cümlesi ile belirtilmektedir. Dinî bir metinle ilgili bir tablet kolofonunda da âyin ya da kurbanın veya bayram törenlerinin kaçınıcı günlerinin tamamlanıp tamamlanmadığı hakkında bilgi verilmektedir. Daha sonra da tableti yazan kâtibin adı, bazen soyağacı ve de deneticisi ile birlikte yazıldığı kısma gelinmektedir

2. Hitit kâtipleri hakkında daha geniş bilgi için bkz. C. Karasu, Hitit kâtipleri üzerine bazı düşünceler, (19-21 Temmuz 1990 Çorum) I. Uluslararası Hititoloji Kongresi Ankara [1992] s. 224 vd. Ayrıca daha geliştirilmiş şekli ile bkz. Some Considerations on Hittite Scribes, *Archivum Anatolicum* 1 Ankara 1995 s. 117 vd.
3. Mezopotamya örnekleri için bkz. E. Leichty, The Colophon, *Studies Presented to A. Leo Oppenheim*, June 7, 1964, Chicago, Illinois (1964) s. 147-154; H. Hunger, *Babylonische und assyrische Kolophone, Alter Orient und Altes Testament* Band 2 Neukirchen-Vluyn (1968) ayrıca Kolophon, *Reallexikon der Assyriologie*, VI Berlin (1981) s.186/b-187/b; R. Borger, *Die Welt des Orients* 5 Göttingen (1970) s. 165-171.
4. Terimin anlamı için bkz. Karl Ernst Georges, *Lateinisch-Deutsches Hand Wörterbuch*, Hannover ve Leipzig (1913) s. 1282/b; Dr. W. Gemoll, *Griechisch-Deutsches Schul- und Hand Wörterbuch*, Berlin ve Leipzig (1937) s. 445/b "Gipfel, Spitze, Ende, Abschluss".

Ḫattuša-Boğazköy Arşiv-Kitaplığı Tablet Kolofonlarına Bazı Örnekler:

***CTH 40 I.** *Šuppiluliuma'nın etkinlikleri: (II. Muršili'nin kaleminden).* H. G. Güterbock, *D(EEDS OF) S(UPPILULIUMA AS TOLD BY HIS SON, MURSILI)*, *JCS* 10 (1956) s. 41-68, 75-130.

***KUB XIX 10 Ay. IV** (*DS* s. 66 trans. ve İng. çeviri)

x+1 D[UB I]II⁵ KAM Ú-UL QA-TI
 2' Š[A] mŠu-u-up-pí-lu-li-u-ma
 3' GAL¹.LUGAL UR.SAG LÚ-na-an-na-aš
 4' ŠU <m> A.A⁶

1-3 Kahraman büyük kral *Šuppiluliuma*'nın yiğitliklerinin/kahramanlıklarının üçüncü tableti bitmemiştir.

4 (Kâtip) A.A'nın eli (yazdı).

***KBo V 6 Ay. IV** (*DS* s. 97 trans. ve İng. çeviri)

16 DUB VII^{KAM} N[U!].TIL
 17 A-NA TUP-PÍ [Z]ABAR
 18 na-a-ú-i [a]-ni-ja-an

16 Yedinc(êi) tablet bitmemiştir.

17-18 Henüz bronz tabletine yapılmadı/yazılmadı.

***CTH 52** *Mitanni memleketinden Šattiuaza ile I. Šuppiluliuma arasında yapılan antlaşma:*

***KBo I 3 (+) KUB III 17 Ay.** (*Akadça Versiyonu*). V. Korošec, *Hethitische Staatsverträge, Ein Beitrag zu ihrer juristischen*

5. Tamamlama H. G. Güterbock, *DS, JCS* 10 s. 66³⁹.

6. Kâtip adı için ayrıca bkz. *KUB XXVIII 7 Ay. IV 5'*; Ayrıca yazılış için krş. E. Laroche, *Les Noms des hittites* Paris (1966) Nr. 1. "Aa".

Wertung (*Leipziger rechtswissen-schaftliche Studien* 60) Leipzig (1931) s. 21.

46 DUB I ^{KAM} *qa-ti ša* ^m *Ki-li-DU-bá ša ri-ik-si-šu ù ša ma-mi-ti-šu*

46 *Kili-Tešub*'un (*Šattiya*za'nın diğer bir adı olmalıdır.??) antlaşması ve yemininin birinci tableti bitmiştir.

***CTH 89 Tiliura* kentindeki görevlilere ilişkin kraliyet buyruğu.

**KUB XXI 29 Ay. IV E.* von Schuler, *DIE KAŠKÄER*, Ein Beitrag zur Ethnographie des Alten Kleinasien, Berlin (1965) s. 148 (Alm. çeviri).

17' DUB I ^{KAM} *QA-TI ŠA* ^{URU} *Ti-li-ú-ra*
 18' *iš-ḫi-ú-la-aš* ^m *Ha-at-tu-ši-li-iš*
 19' LUGAL GAL *i-ja -at*

17-19 Büyük kral (III.) *Hattušili*'nin *Tiliura* kenti ile yaptığı antlaşmanın birinci tableti bitmiştir.

***CTH 255 IV. Tudḫaliia*'nın üst düzey yöneticilere (^{LÚ.MEŠ}SAG) yönergeleri:

**KUB XXVI 1 + XXIII 112 + XXI 13 + 45 + XIII 22 Ay. IV E.* von Schuler, *Dienstanweisungen für höhere Hof- und Staatsbeamte*, *AfO Beiheft* 10, Graz (1957) s. 17 (trans. ve Alm. çeviri).

54 DUB I ^{PU} *ŠA MA-ME-TI*
 55 *I-NA* ^{URU} *U-uš-ša*
 56 *ŠA* ^{LÚ.MEŠ} *SAG*

54-56 *Ušša* kentindeki üst düzey yöneticilerinin (LÚ.MEŠ SAG) yemine ait birinci tablet.

****CTH 258 IV. *Tudḫaliya*'nın yönergeleri:**

***KUB XIII 7 Ay. IV**

x+1 DUB II ^{KAM} ^mTu-ut-ḫa-li-ia L^UGAL.G^UAL
 2' ŠA MA-ME-TI QA-TI
 3' ki-i TUP-PU ar-ḫa ḫar-ra-an e-eš<-ta>⁷
 4' na-at!⁸ A-NA PA-NI ^mMa-aḫ-ḫu-zi
 5' Û A-NA ^mḪal-ua-LÚ
 6' ú-uk ^mDu-da-aš
 7' EGIR-pa ne-ua-aḫ-ḫu-un

1-2 Büyük kral (IV.) *Tudḫaliya*'nın Yemini-
 ne/yönergesine ait ikinci tablet bitmiştir.

3-7 Bu tablet kırılmıştı/tahrip olmuştu. Ben (kâtip) *Duda* onu *Maḫḫuzi* ve *Ḫaluaziti*'nin önünde yeniden yaptım/yeniledim/ yazdım.

****CTH 264 Tapınak görevlileri ile rahiplere yönergeler.**

***KUB XIII 4 Ay. IV** E. H. Sturtevant-G. Bechtel, A Hittite Chrestomaty, Philadelphia (1935) s. 166-167 (trans. ve şng. çeviri); A. Süel, Hitit Kaynaklarında Tapınak Görevlileri ile ilgili Bir Direktif Metni, Ankara (1985) s. 88-89 (trans. ve Tr. çeviri).

78 DUB I ^{KAM} ŠA LÚ^{MEŠ} É.DINGIR^{LIM} ḫu-u-ma-an-
 da-aš
 79 ŠA EN^{MEŠ} TU₇ DINGIR^{MEŠ} LÚ.MEŠ APIN.LÁ
 DINGIR^{MEŠ}

7. Ekleme için krş. L. M. Mascheroni, *Hethitica* V Louvian (1983) s. 96 "e-eš[-ta]".

8. Metin kopyasında daha çok "ap" işaretine benzemektedir.

- 80 Ü ŠA LÚ.MEŞSIPA GU₄ DINGIR^{LIM} LÚ.MEŞSIPA
 UDU DINGIR^{LIM}
 81 iš-hi-ú-la-aš QA-TI
- 78 Bütün tapınak görevlileri,
 79 tanruların yemek görevlileri, tanruların çiftçileri
 80 ve tanrının sığır çobanları (ile) tanrının koyun çobanlarının
 81 yönergesinin birinci tableti (sadır 78) bitmiştir.

****CTH 321** *Ejderha ya da Illuianka'ya karşı mücadele efsanesi.*

***KBo III 7 Ay. IV E.** Laroche, Textes mythologiques hittites en transcription, 1te partie: Mythologie anatolienne, *RHA XXIII 77* Paris (1965) s. 72 (trans.); H. A. Hoffner, Jr. Hittite Myths, *SBL Writings from the Ancient World Series*, Atlanta, Georgia (1990) s. 14 (İng. çeviri); F. P. Daddi & A. M. Polvani, La mitologia ittita *Paideia* (1990) s. 55 (İt. çeviri).

- 29' DUB I^{KAM} QA-TI
 30' ŠA ^mKe-el-la LÚGUDU_{1/2} ud-da-na-aš
 31' ^mPi-ha-LÚ [LÚDUB.SAR]
 32' PA-NI ^mUR.MAḤ<-LÚ> GAL DU[B.SAR^M]^{ES}
 33' İŞ-TU [R]

29-30 Melhemli rahip *Kella*'nın sözünün birinci tableti bitmiştir.

31-33 [Kâtip] *Pihaziti*, ka[tipl]erin başı *Ualuzati*⁹ 'ın önünde yazd[1].

9. UR.MAḤ=*Ualuzi* için bkz. F. Steinherr, Das Wort für Löwe im Hieroglyphen-Hethitischen, *WO IV/2* Göttingen (1968) s. 320-325; H. Otten, Noch einmal hethitisch 'Löwe', *WO V/1* Göttingen (1969) s. 94-95 ve dolayısı ile A. M. Dinçol-B. Dinçol, Anadolu Medeniyetleri Müzesinde Bulunan Hitit Hieroglif Mühürleri, *Ankara Turizmi, Eskieserleri ve Müzeleri Sevenler Derneği Yayınları* 10 Ankara [1981] s. 3 ve Ç. Anlağan-Ö. Bilgi, Protohistorik Çağ Silahları, (*Sadberk Hanım Müzesi*) Ek I, A. M. Dinçol, Mızrak Üzerindeki Hiyeroglif

****CTH 329** *Kuliuišna kenti Fırtına Tanrısına yakarış (ve âyini).*

***KBo XIV 86 + KUB XXXIV 17 + KBo IX 109 Ay. IV E.** Laroche, Textes myhologiques hittites en transcrip, 1re partie: Mythologie anatolienne, *RHA* XXIII 77 Paris (1965) 133 (trans.).

13'' DUB II ^{KAM} ŠA ^DIM ^{URU} Ku-li-ú-iš-na [mu-ki-iš-na-aš]¹⁰
 14'' ^mši-ip-pa-LÚ-iš ne-ua-aḫ-ḫa-aš
 15'' ^mLÚ DUB.SAR DUMU ^mNU.GIŠ.ŠA[R IŠ^(?)-TUR[?]]

13 *Kuliuišna kenti Fırtına Tanrısı'na [yakarışın] ikinci tableti.*

14 (Kâtip) *Šippaziti* yeniledi.

15 (Evvelce) NUGIŠŠA[R]'in oğlu *Ziti* [yaz(mış)tı.]

****CTH 344** *Tanrıların doğumu ya da kutsal egemenlik.*

***KUB XXXIII 120 + 119 + XXXVI 31 + XLVIII 97 Ay. IV E.** Laroche, Textes myhologiques hittites en transcription, deuxième partie: Mythologie d'origine étrangère, *RHA* XXVI 82 Paris (1968) s. 47 (trans.); H. A. Hoffner, Jr. Hittite Myths, *SBL Writing from the Ancient World Series*, Atlanta, Georgia (1990) s.43 (İng. çeviri); F. P. Daddi-A. M. Polvani, La mitologia ittita, *Paideia* (1990) s. 124 (İt. çeviri).

28' DUB I ^{KAM} ŠÁ ŠİR [^D Ku-mar-bi¹¹ NJU[?].TIL¹²

Yazıt, İstanbul (1989) s. 103 ve ayrıca Ö. Bilgi, A Unique Spearhead from Sadberk Hanım Museum. *App. A. M. Dinçol, Fs T. Özgüç*, Ankara (1989) s. 31; H. A. Hoffner, Jr. a. g. e. s.14.

10. Tamamlama KBo XV 32 IV 6'.

11. Tamamlama H. A. Hoffner, a. g. e. s. 43.

12. Krş. H. Otten-C. Rüster, Textanschlüsse von Boğazköy-Tafeln (21-30), *ZA* 63 I. Halbband (1973) s. 88 ve dolayısıyla, L. M. Mascheroni, Scribi Hurriti a Boğazköy: Una Verifica Prosopografica *SMEA* XXIV Roma (1984) s. 154 "jxx".

- 29' ŠU ^mAš-*ha-p*[a]¹³ DUMU ^m*Ha-an-ti*²*i-ta-aš-šu*
 30' DUMU.DUMU-ŠU ŠÁ [m] ^DLAMMA.SUM
 31' Û DUMU.DUMU<.DUMU>¹⁴-ŠU ^m*Ua-ar-ši-*
ia
 32' GÁB.ZU.ZU ŠÁ ^mLÚ *ki-i TUP-PU*
 33' *ar-ha har-ra-an e-eš-ta*
 34' *na-at am-mu-uk ^mAš-ha-pa-aš*
 35' *PA-NI ^mLÚ IŠ-TUR*

28 [Tanrı *Kumarbi*] ilâhisinin birinci tableti bitmemiştir².

29-32 *Ziti*¹⁵'nin öğrencisi / çırağı, *Uaršija*'nın torunu(nun oğlu) ve ^DLAMMA-*pija*'nın torunu, *Hantitaššu*'nun [oğlu] *Ašhap[a]*'nın eli (yazdı). Bu tablet

- 33 tahrip olmuştu / hasara uğramıştı.
 34 Ben *Ašhapa* onu
 35 *Ziti*¹⁵'nin önünde / denetiminde yazdı(m).

***CTH 425 Ordu içerisindeki bir salgın hastalığa karşı yapılan âyinler.*

**KUB VII 54 Ay. IV*

- 9' DUB I ^{KAM} *QA-TI*
 10' *ma-a-an-kán ŠÀ KARAS*
 11' KALA.GA *ak-kiš-kat-ta-ri*
 9 Birinci tablet bitmiştir:
 10 Eğer ordu içinde
 11 kuvvetli/şiddetli ölüm olursa.

13. Kâtip adının doğru yazılışı için E. Laroche, *Les Noms des hittites* Paris (1966) Nr.162 yerine bkz. aynı yazara ait Supplement, *Hethitica* IV Louvain (1981) Nr. 161a.

14. Ekleme için bkz. H. Otten-C. Rüster, a. g. e. s. 88.

15. Krş. H. A. Hoffner, a. g. e. s. 43 "*Zita*".

****CTH 433** *Koruyucu Tanrı (D)LAMMA) Postu (KUS^škuršaš) için yapılan âyin.*

***KUB XXXVI 83 Ay.**

11' DUB II ^{KAM} ŠÍSKUR ÍD Ú-UL QA-TI
 12' ŠU ^mZu-uz-zu DUMU ^{m<D>}AMAR.UD
 13' PA-NI ^mA-nu-ua-an-za ^{LÚ}SAG IŠ-TUR

11 Irmak kurbanlarının/Iрмаğa ait kurbanların ikinci tableti bitmemiştir.

12 Šanta'nın oğlu Zuzzu ('nun) eli
 13 şef (kâtip) Anu^uanza'nın önünde yazdı.

****CTH 503** *Mühür(lü) evinin envanteri.*

***VBoT 87 Ay. IV**

4' DUB II ^{KAM} Ú-UL QA-TI ŠA ^mAr-nu-ua-an-d[a]
 5' ħa-ti-^ui-iš Ú-NU-UT É ^{NA}4 KIŠIB

4-5 Arnu^uand[a]'nın mühür(lü)² evinin eşya envanterinin ikinci tableti bitmemiştir.

****CTH 591** *Ay bayramı.*

***KUB X 89 Ay. IV**

x+1 DUB IV ^{KAM} ŠA EZEN₄ ITU
 2' ŠA UD II ^{KAM} Ú-UL QA-TI
 3' ŠU ^mZu-uz-!-zu]¹⁶ PA-NI
 4' ^mA-nu-ua-an-za ^{LÚ}SAG IŠ-TUR

1-2 Ay bayramının ikinci gününün dördüncü tableti bitmemiştir.

16. Krş. L. M. Mascheroni, a. g. e. s. 165 “^mZu-uz-!-ia”.

3-4 Zuzzu'nun eli şef (kâtip) Anuuanza'nın önünde yazdı.

***KUB II 13 Ay. VI**

32 DUB VIII^{KAM} ŞA UD III^{KAM} QA-TI
 33 ma-a-an-za LUGAL-uš EZEN₄ ITU.KAM
 34 i-ia-zi
 35 ŠU^{mDU}-LÚ
 36 DUMU^{mPíd}-da-a
 37 PA-NI^{mA}-nu-ua-an-za IŠ-ṬUR

32 Üçüncü günün sekizinci tableti .
 33-34 Kral ay bayramını kutladığı zaman
 35-36 Pidda'nın oğlu (kâtip) Tarhuziti'nin eli
 37 (şef kâtip) Anuuanza'nın önünde yazdı.

****CTH 625 AN.TAḤ.ŞUM^{SAR} Bayramının fragmanları ?**

***KBo XIX 128 Ay. VI**

32' DUB I^{KAM} QA-TI ŠA É^{TIM} GAL
 33' ha-am-me-e-eš-ha-an-ta-aš nu-uš-ša-an
 34' UD II^{KAM} zi-in-na-an A-NA GIŠ.ḤUR-kán
 35' ha-an-da-an ṬUP-PU^{URU} Hat-ti
 36' ŠU^{mDINGIR}.GE₆-LÚ^{LÚ} DUB.SAR
 37' PA-NI^{mA}-nu-ua-an-za^{LÚ} SAG IŠ-ṬUR

32-33 Sarayın İlkbahar (bayramı)nın birinci tableti bitmiştir. (Bu tabletin) üzerinde

34 ikinci gün bitmiştir/sona ermiştir. Tahta tabletine göre

35 düzenlenmiştir. Hattuşa'nın tableti.

36 Kâtip Arma-ziti'nin eli

37 şef (kâtip) Anuuanza'nın önünde yazdı.

**CTH 626 Acele/hız/sürat Bayram(ı) (nuntarrijašha(š)).¹⁷

*KUB XXV 12 Ay. IV

- 9' DUB V ^{KAM} ma-a-an LUGAL-uš
 10' [l]a-aḥ-ḥa-az zé-e-ni
 11' [^U]RU A-ri-in-na-az
 12' A-NA EZEN₄ nu-un-tar-ri-aš-ḥa-aš
 13' [^U]RU Ha-at-tu-ši ú-iz-zi
 14' [n]u I-NA É ^{DU} ma-aḥ-ha-an
 15' [G]U₄.MAḤ^{HI A} ku-ra-an-zi
 16' É^{MES} DINGIR^{MES} ḥu-ma-an-da
 17' ú-e-eḥ-zi
 18' [na]m-ma É ḥa-le-en-tu-u-ua-aš
 19' [šal-]li a-še-eš-šar
 20' [na]m-ma EGIR-pa I-NA É ^{DU}
 21' [pa-i]z-zi Ú-UL QA-TI

22' [A-N]A GIŠ.ḤUR-kán ḥa-an-da-an

- 9 Beşinci tablet: Eğer kral
 10 sonbaharda [s]eferden (sonra)
 11 Arinna [k]entinden
 12 nuntarrijašha Bayramı için
 13 Ḥattuša [k]entine gelirse,
 14 Fırtına tanrısının tapınağında¹⁸
 15 [bo]ğaları keserlerken
 16 bütün tapınakları¹⁹
 17 dolaşır.
 18 [So]nra ḥalentuua²⁰ da

17. nuntarrijašha(š) Bayramı hakkında daha geniş bilgi için bkz. C. Karasu, Bel-
 leten LII 203 Ankara (1988) s. 407 vd.

18. Krş. S. Alp, Beiträge zur Erforschung des Hethitischen Temples, Ankara
 (1983) s. 63 "Kultraum des Wettergottes".

19. Krş. S. Alp, a. g. e. s. 63 "in allen Kulträumen".

- 19 [büy]ük toplantı / tören (yapılır).
 20 [So]nra (dan) tekrar Fırtına tanrısının tapınağına
 21 [gid]er. Bitmemiştir.
-
- 22 Tahta tabletine göre düzenlenmiştir.
-

****CTH 627 KILAM Bayramı**

**KBo X 26 Ay. VI I.* Singer, The Hittite KILAM Festival, Part One *StBoT 27* (1983) s. 34 ve Part Two *StBoT 28* (1984) s. 46 (trans.)

- 1 DUB XI^{KAM} NU.TIL
 2 [Ş]A EZEN KILAM SAG.UŞ^{NIM}
-
- 3 A-NA GIŞ.ĤUR-kán
 4 ha-an-da-a-an

1-2 Düzenli olarak yapılan KILAM bayramının onbirinci tableti bitmemiştir.

3-4 Tahta tabletine göre düzenlenmiştir.

****CTH 628 (h)işuua Bayramı²¹**

**KBo XV 37 + FHG 9 + ABoT 7 Ay. VI²²*

- 3 [DUB XI]II^{23 KAM}
-

20. *halentuua-* sözcüğü hakkında daha geniş bilgi için bkz. S. Alp, a. g. e. s. 1 vd.
 21. (h)işuua Bayramı hakkında daha geniş bilgi için bkz. M. Salvini-I. Wegner, Die hethitisch-hurritischen rituale des (h)işuwa-Festes, *SMEA XXIV Roma* (1984) s. 175 vd.; A. M. Dinçol, Ein hurro-hethitisches Festrival:(h)işuwaş -J-*Bulleten LIII 206 Ankara* (1989) s. 3 vd.; I. Wegner-M. Salvini, Die hethitisch-hurritischen Ritualtafeln des (h)işuwa-Festes, I. Abteilung die texte aus Boğazköy, *ChS Band 4 Roma* (1991) s. 1 vd.; C. Karasu, (h)işuua Bayramı kolofonları üzerine bazı düşünceler, *Sedat Alp'a Armağan Ankara* (1992) s. 335 vd.
 22. Tamamlamalar *KBo XV 52 VI 39'-45'*.
 23. Tamamlama M. Salvini-I. Wegner, *SMEA XXVI Roma* (1984) s. 182²¹.

- 4 [ŠA EZEN₄ ḥ]i-šu-ua-a-aš QA-TI
 5 [MUNUS.LUGAL ¹Pu-du-hē-pa-aš-kán ku-ua-pí]
 6 [^mUR.MAḤ.LÚ-in GAL DUB.SAR]^{MEŠ}
 7 [^{URU}Ha-at-tu-ši A-NA TUP-PA^{HIA}]
 8 [^{URU}Ki-iz-zu-ua-at-na ša-an-hū-ua-an-zi]
 9 [ú-e-ri-ia-at na-aš-ta ke-e TUP-PA^{HIA}]
 10 [ŠA EZEN₄ ḥi-šu-ua-a-aš a-pí-ia UD-a]t
 11 [ar-ha a-ni-ia-at]
 12 [ŠU ^mTal-mi]²⁴-^DIM-ub
 13 [DUMU] ^mUR.MAḤ.LÚ GAL DUB.SAR^{MEŠ}
 14 [DUMU.DUM]U-ŠU ŠA ^mMi-it-ta-an-na-mu-u-ua
 15 GÁB.ZU.ZU ŠA ^mMAḤ.DINGIR^{MEŠ}-na
 16 PA-NI ^mUR.MAḤ.LÚ GAL DUB.SAR^{MEŠ}
 17 IŠ-TUR

- 3-4 [ḥ]išuua [Bayramının onü]çüncü [tableti bitmiştir].
 5 [Kraliçe Puduhepa]
 6 [katip]lerin [başı Ualuaziti²⁵,yi]
 7-8 [Hattuša kentindeki Kizzuuatna tabletlerini araştı-
 mak için]
 9-10 [görevlendirdikten sonra, bu hišuua Bayramı tablet-
 lerinin aynı gün]
 11 [kopyalarını çıkardı].
 12-17 Kâtiplerin başı Ualuaziti'nin [oğlu,] Mittannamu-
ua'nın [toru]nu, MAḤ.DINGIR^{MEŠ}-na'nın öğrencisi / çırağı (Kâtip)
 [Talmi]-Tešub'un eli, Kâtiplerin başı Ualuaziti'nin önünde yazdı.

24. Tamamlama KBo XXXV 260 S. kenar 1 ŠU ^mTal-m[i-^DU-ub ve ayrıca bkz. L. M. Mascheroni, Scribi hurriti a Boğazköy: Una verifica prosopografica, SMEA XXIV Roma (1984) s. 163 Nr. 16.

25. UR.MAḤ=ualua için bkz. d.not 9.

**CTH 777 Ağız yıkama âyini²⁶

*KBo XXI 43 Ay. IV²⁷ V. Haas, Die Serien *itkaḫi* und *itkalzi* des AZU-Priesters, Rituale für *Tašmišarri* und *Tatuḫepa* sowie weitere Texte mit Bezug auf *Tašmišarri*, I. Abteilung die texte aus Boğazköy, *Chs* Band 1, Roma (1984) s. 79 (krş. Trans. ve çeviri).

x+1	DUB IV ^K [(^{AM} S)]Í[(SKUR <i>it<-kal>-zi-ja-aš</i>)]
2'	A-NA ^D UTU ^{ŠI} -at-kán KAXU-a[(z)]
3'	I-NA ^{URU} Zi-it-ḫa-ra I-N [(A BURU ₁₄ pa-ra-a)]
4'	a-ni-ja-u-en Ū-UL QA-T [I]
5'	DUB XXII ^{KAM} ku-it ^{URU} ša[(<i>-pí-nu-ua-az ú-te-e</i>)r]
6'	na-aš-ta ke-e TUP-PA ^{BLA} [(-TIM a-pí-iz-za) ar-
ḫ(a)]	
7'	ḫa-an-te ²⁸ u-ra-u [(-en)]
1	[<i>itkalzi</i> ây]in[inin] dördü[ncü] tableti:
2	Majestemin ağzınd[an]
3	<i>Ziḫara</i> kentinde, [hasat mevsimi]nd[e]
4	icra ettik. Bitmed[i.]
5	Yirmiikinci tableti <i>Ša</i> [<i>pinuua</i> (Ortaköy) ²⁹ kentinden
getirdiler,]	
6	sonra bu tabletle[rin] örneklerini [onlardan]
7	çıkardı[k.] ^{??}

26. Daha geniş bilgi için bkz. V. Haas, Die hethitisch-hurrischen reinigungsrituale und die serien *itkaḫi* und *itkalzi*, *SMEA* XVI Roma (1975) s. 221 vd. ve şimdi bkz. aynı yazar, a.g. e. (1984) s. 1 vd.

27. Tamamlama *KBo* XXI 44 VI 7'-14'.

28. Anadolu Medeniyet Müzesi tablet arşivinde tarafımızdan yapılan kollasyon çalışmasında, *KBo* XXI 43 (160/d) Ay. IV 7' ve paraleli *KBo* XXI 44 + *KBo* XXVII 91 (452/c+1461/c) Ay. IV 14'. satırda geçen bu sözcüklerin hiç aralık verilmeden yazıldığı gözlenmiştir. Krş. V. Haas, *SMEA* XVI Roma. (1975) s. 223⁸, ayrıca bkz. aynı yazar, *Chs* Band 1 Roma (1984) s. 79, 84 ve 469.

29. Ortaköy = *Šapinuua* için bkz. A. Süel, Ortaköy'ün Hitit Çağındaki Adı, *Belleten* LIX 225, Ankara (1995) s. 272-283.

Boğazköy Arşivi ile ya da daha doğrusu Krallık Kitaplığı ile ilgili olarak diğer önemli belgeler ise Tablet Katalogları veya diğer bir deyişle Raf Kontrol Kayıtları olarak yorumlayabileceğimiz tabletlerdir.

Hattuša-Boğazköy Arşiv-Kitaplığı Tablet Katalogları veya Raf Kontrol Kayıtlarına Bazı Örnekler:

****CTH 276** (Tablet katalogları/dökümleri) DUB x ^{KAM} tipleri:

***KUB XXX 42** Ay. IV H. Otten, Bibliotheken im Alten Orient, Das Altertum Band 1 Heft 2 Berlin (1955) s. 74 (Satır 3-5 Alm. Çeviri); *CTH* s. 163-164 (trans. ve Krş. Fr. çeviri)

3 DUB II[?] ^{KAM} ma-a-an LUGAL MUNUS.LUGAL DUMU^{MEŠ} LUGAL-ja tág-na-aš

4 ^DUTU-i tar-pa-al-li-ja-aš pí-an-zi QA-TI

5 ha-an-te-ez-zi-ma-aš-ši TUP-PA Ú-UL ú-e-mi-en

6 DUB I ^{KAM} INIM ^fAn-na-na MUNUS ^{<URU>}Zi-ga-az-hur

7 ma-a-an ^DMi-ja-ta-an-zi-pa-an mu-ga-a-mi QA-TI

8 I IM.GÍD.DA ma-a-an ^{LÚ}NAR I-NA É ^DI-na-ar

9 iš-pa-an-ti ^{NINDA}har-ša-uš pár-ši-ja ta ki-iš-ša-an

10 ma-a-al-ti ha-at-ti-li QA-TI

11 DUB I ^{KAM} ŠA ^{MUNUS.MEŠ}zi-in-du-ḫi-ja-aš

12 A-NA PA-NI LUGAL I-NA ŠÀ É ^DUTU-aš

13 GIM-an me-mi-eš-kán-zi QA-TI

14 I IM.GÍD.DA ŠÌR^{HIA} LÚ^{MEŠ} URU Iš-ta-nu-ya QA-TI

15 DUB I ^{KAM} iš-ḫi-ú-la ^mIš-pu-da-aḫ-šu-uš-za

16 LUGAL KUR ^{URU}Ki-iz-zu-ya-at-na

17 ^mTe-li-pí-nu-uš-ša LUGAL KUR Ha-at-ti

18 GIM-an iš-ḫi-ú-ul i-e-er QA-TI

- 19 I IM.GÍD.DA A-UA-AT ^mAm-mi-ha-at-na
 20 ^mTúl-pí-ia Û ^mMa-a-a-ti ^{LÚ.MEŞ}pu-ra-ap-ši-i-š
 21 ŠA KUR ^{URU}Ki-iz-zu-ua-at-na ma<-a>-an-kán
 22 I-NA É.DINGIR ^{LIM}šu-up-pa pí-di ku-in im-ma
 23 ku-in mar-ša-aš-tar-ri-in ú<-e>-mi-ia-an-zi

24 nu ki-i SÍSKUR-ŠU QA-TI

- 3 İkinci tablet: Eğer kral, kraliçe ve prensler Yerin
 4 Güneş Tanrısına yedek heykelcikler verirlerse. Bitmiştir.
 5 Buna ait birinci tableti bulamadık

- 6 Birinci tablet: *Zigazhur*'lu kadın *Annana*'nın söz(ler)i
 7 Tanrı *Mi-ia-ta-an-zi-pa*'ya yakardığım zaman. Bitmiştir.

- 8 I uzun kil (tablet):³⁰ Eğer ilâhi söyleyen/ilâhici Tanrıça *Inar*'ın tapınağında
 9 geceleyin *harši* ekmeklerini parçalarsa; ve bu şekilde
 10 Hatti dilinde söyler. Bitmiştir.

- 11 Birinci tablet: *Zintuhi* rahibelerinin/genç kadınların
 12 Güneş Tanrısının tapınağında, kralın önünde
 13 konuştukları zaman. Bitmiştir.

- 14 I uzun kil (tablet):³¹ *Istanuua* halkının ilâhileri.
 Bitmiştir.

30. Bu sözcüklerle başlayan kolofonların tabletleri üzerine Anadolu Medeniyetleri Müzesi tablet arşivinde yaptığımız incelemede, bu tür tabletlerin her iki yüzünde de bir sütunluk yazı bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca bkz. H. Hunger, *Babylonische und assyrische Kolophone*, *Alter Orient und Altes Testament*, Neukirchen-Vluyn (1968) s. 7b "einkolumnige Tafel" ve s. 25 "Langtafel". Ayrıca krş. H. Otten, *Bibliotheken im Alten Orient*, *Das Altertum* Band 1 Heft 2 Berlin (1955) s. 75 "Ein Einzelkapitel"; E. Laroche, *Catalogue des textes hittites*, Paris (1971) s. 164 "texte (autonome)". Ancak bu incelememiz sırasında her iki yüzünde bir sütun yazı bulunan ve kolofonları DUB x^{KAM} ile başlayan tabletlerde görülmüştür.

31. Bkz. d.not 30.

15-16 Birinci tablet: Bir antlaşma. *Kizzuūatna* kralı *Ispudahšu*
17 ile *Hatti* kralı *Telipinu* (arasında)
18 bir antlaşma yaptıkları zaman. Bitmiştir.

19-21 I uzun kil (tablet):³² *Kizzuūatna*'nın *purapši* rahipleri
Ammihatna, *Tulpija* ve *Mati*' nin sözleri. Eğer

22-23 tapınakta herhangi bir kutsal yere (karşı) saygısızlık e-
dilmiş (olarak) bulurlarsa,

24 Onun âyini bu(dur). Bitmiştir.

***KUB VIII 69 Öy. III H.** Otten, Bibliotheken im Alten Orient,
Bibliotheken im Alten Orient, Das Altertum Band 1 Heft 2 Berlin
(1955) s. 74 (Alm. çeviri); *CTH* s. 186 (trans. ve Fr. çeviri); A. M.
Dinçol, Hititler, *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi 1* (Görsel Ya-
yınlar) İstanbul (1982) s. 97 (Tr. çeviri).

10 DUB III ^{KAM} ŠA EZEN *ha-me-eš-ḫa-an-da-aš* ^{URU} *Hur-*
ma
11 *I-NA* ^{URU} *Hur-ma ma-aḫ-ḫa-an* ^{LÚ} EN EZEN ^{MEŠ}
12 *e-eš-ša-i IGI-zi TUP-PA* ^{HLA}
13 [EGIR-z]i *TUP-PA* ^{HLA} *ua-aq-[q]a-a-ri*

10 *Hurma* kentinin ilkbahar bayramının üçüncü tableti:
11-12 Efendi (kral) *Hurma*'da bayramları icra ederken. Birinci
13 (ve) [ikinc]i³³ tablet eks[i]ktir.

Diğer birkaç örnekte ise şu ifadeler yer almaktadır.

***KUB XXX 43 Ay. III H.** Otten, Bibliotheken im Alten
Orient, Das Altertum Band 1 Heft 2 Berlin (1955) s. 74 (Alm. çevi-
ri); *CTH* s. 176-177 (trans. ve Fr. çeviri); A. M. Dinçol, Hititler,

32. Bkz. d.not 30.

33. Metinde "sonuncu".

Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi 1 (Görsel Yayınlar) İstanbul (1982) s. 97 (Tr. çeviri).

2'	DUB [x [?] KAM	Š]A A.AB.BA	ša-ra-a-ma-at
3'	Ú-UL		ar-ta-ri
4'	DUB II ^{KAM}	LÚ	za-li-pu-ur-ra-tal-la-aš
5'	Ú-UL		ar-ta-ri
2	Deniz hakkında [x'inci] tablet dik		
3	durmuyor.		
4	Za'ilipuri rahibi hakkında ikinci tablet dik		
5	durmuyor.		

Yukarıdaki bu kayıtlardan, tabletlerin Hititler zamanında korunurken yatık değil, biçimlerine uygun ve de dik bir şekilde yerleştirildikleri anlaşılmaktadır. Söz konusu bu tabletler diğerlerinden farklılık göstermiş olmalıdırlar. Bu ise, büyük olasılıkla mevcut raflara sığmadıkları için ve arandıkları zaman yatık vaziyette bulunabileceklerini gösteren bir işaret olmalıdır. Burada yeri gelmişken, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde korunmakta olan, *KUB XXIX 7* (1136/c A,B,C,+1145/c+1605/c A,B+1906/c) numaralı *Şamuha* kenti âyinine (ikinci tablet) ait (*CTH 480*) tabletin yapılış tarzı şimdiye kadar bulunan *Hattuşa-Boğazköy* tabletleri içerisinde farklılık göstermektedir. Boyutları çok büyük olmasa da (28.2×16.5 cm.) yukarıda belirtilen koşullara uyum sağladığı düşünülebilir. Belki de Hititli kâtipler(?) kil tablet yapımında yeni bir arayış içinde olmalıdırlar. Sol ve sağ kenarları kesik koni kesitlidir. Alt ve üst kenarları ise açılı kesitli olarak keskin köşeli iki ayrı yüzey olarak ayrılmaktadır. Tablet ön yüz tarafından bakıldığı zaman üst ke-

narda bu yüze ait ilk üç satırı yer almaktadır. Diğer tarafında ise³⁴ bir satırdan oluşan kolofon kısmı yer almaktadır. Tablet düz bir yere ön yüzü alt kısımda kalmak üzere yerleştirilirse, kolofonu sanki bir kitabın sırt yazısı gibi dışarıdan rahatlıkla okunabilmektedir.³⁵ Ayrıca bazı tabletlerin kolofonları tabletin her iki yüzünde yer kalmayınca sol kenarda yer almaktadır. Bu da kanımızca dik olarak raflara yerleştirilen bu tür kolofonlu tabletler için dışarıdan bakılınca biraz önce belirttiğimiz ya da ileride irdelemiş olduğumuz etiket tabletler gibi görev yaptıkları düşünülebilir.

Tablet Kataloglarında belirtilen metinlerin birçoğu elimize geçmesine karşın, yine bu belgeler sayesinde kendisi, yani asıl tableti şimdiye kadar bulunamamış olan bazı metinlerin de varlığından bilgi sahibi olabilmekteyiz. Hitit başkentinin yıkılışından sonra, katalog metinler, tabletlerin etrafa nasıl yayıldığını da göstermektedir.

Krallık Kitaplığı olarak nitelendirdiğimiz Boğazköy Arşivi'nin diğer bir unsuru da, oval biçimli 6-7 cm genişliğinde 4-5 cm yüksekliğinde küçük tabletlerden oluşan, "etiket-tabletler"dir. Bunlar, ilgili olduğu tabletler hakkında çok kısa bilgiler içermektedir. Genellikle esas tablet veya tabletler ile ilgili başlangıç satırlarının bir tekrarı ya da konu başlığı olarak verilmektedir. Büyük olasılıkla bu etiketler birçok araştırmacının da katıldığı gibi, belirtmiş oldukları tabletin veya tablet grubunun önünde rafta durmakta idiler. Dolayısıyla tablet arandığı zaman tabletlerin kısa sürede bulunmasında görevlilere büyük kolaylıklar sağladığı açıkça anlaşılmaktadır.

34. KUB XXIX 7 Rs. 65 "unterer Rand" olarak belirtilmiştir. Ancak burası tabletin önyüzüne göre üst kenar olmalıdır. Aynı şekilde yapılan alt kenar ise yazısızdır.

35. Ayrıca bkz. Hans Eheloft, *KUB XXIX Inhaltsübersicht* s. IV¹.

Hattuşa-Boğazköy Arşiv-Kitaplığı Etiket-Tabletlerden Bazı Örnekler:

****CTH 61 II. Murşili'nin yıllıkları.**

***KUB XXX 75** H. G. Güterbock, *MDOG* 72 (1933) s. 38 (trans. ve Alm. çeviri); H. Otten, *Bibliotheken im Alten Orient, Das Altertum Band 1 Heft 2* Berlin (1955) s. 76 (Alm. çeviri).

1	TUP-PA ^{HIA}
2	ŞA ^m Mur-ši-li
3	LÜ-na-an-na-aš

1-3 (II.) *Murşili'* nin kahramanlıklarının tabletleri.

****CTH 283 Etiket-Tabletler.**

***KUB XXX 69** E. Laroche, CTH 283 (Krş. Fr. çeviri); F. P. Daddi, *Mestieri, Professioni e Dignità nell'Anatolia Ittita*, Roma (1982) s. 274 (trans.)

1	ma-a-an ^{LÜ} zi-pu-ri-aš
2	i-da-a-lu-un LÜ-an
3	ku-iš-ki a-ni-ia-zi
4	ku-iš LUGAL-i
5	^{URU} Ha-at-tu-ši-ia
6	i-da-a-lu
7	ša-an-ha-zi

1	Eğer <i>zipurija</i> ³⁶ adamı
2-3	herhangi bir kötü adam için icra ederse.

36. ^{LÜ}zipurija-sözcüğü hakkında daha geniş bilgi için bkz. H. A. Hoffner, Jr. *Alimenta Hethaeorum Food Production in Hittite Asia Minor, American Oriental Society* New Haven, Connecticut (1974) s. 192; F. P. Daddi, a. g. e. s. 273-274.

- 4 Hangi kral
 5 *Ḫattuša*'da
 6 kötü(lükleri)
 7 temizlerse.

***KUB XXX 71** E. Laroche, CTH Paris (1971) Nr. 283 (Kırş. Fr. çeviri).

- 1 *tu-uz-zi-aš*
 2 *ut-tar*
 3 ^m*Ša-an -ta*

1-3 Ordunun *Šanta* meselesi/olayı.

***KUB XXX 74** H. G. Güterbock, *MDOG* 72 s. 38 (trans. ve Alm. çeviri).

- 1 *ṬUP-PA^{H1A}*
 2 *ku-ša¹-ta-aš*

1-2 *kušata* (başlık/nişan parası/armağanı) tabletleri.

***KUB XXX 77** H. G. Güterbock, *MDOG* 72 s. 38 (trans. ve Alm. çeviri); E. Laroche, CTH 283 (Fr. çeviri).

- 1 *ṬUP-PA^{H1A} gi-im-m [a²-ra²-a]š[?]*

1 Kır[ları]n[?]/tarl[aları]n[?] (bayram/âyin)^{??} tabletleri.

***KBo XIV 71** E. Laroche, CTH 283 (Fr. çeviri); J. Friedrich-A. Kammenhuber, *Hethitisches Wörterbuch*, Heidelberg (1975-1984) s. 296 (Alm. çeviri).

- 1 *ṬUP-PA^{H1A}*
 2 *a-ri-ia-še-e [š-šar]*
 3 *ŠA^m NIR.GÁ[L]*

1-3 *Muyatal* [li]’nin kehânet tabletleri.

***KBo XXXVI 112**³⁷ (*Akadça etiket-tablet*) *KBo XXXVI*
Inhaltsübersicht Nr. 112 (trans. ve Alm. terc.)

- 1 TUP-PA^{HLA}
- 2 A-KI-IL₅ KAR-ŞÍ

1-2 İftiracıların tabletleri.

****CTH 292** *Hitit Yasalarının ikinci dizisi.*

***ABoT 52** H. Otten, *Bibliotheken im Alten Orient, Das Altertum Band 1 Heft 2 Berlin (1955) s. 76* (Alm. çeviri).

- 1 DUB III^{KAM}
- 2 ták-ku LÚ-aš

1-2 Üçüncü tablet: Eğer (hür) bir adam.

****CTH 607** (AN.TAḪ.ŞUM^{SAR} *Bayramı*) 6. günü.

***KBo XIII 90** M. Popko, *Zippalanda Ein Kultzentrum im hethitischen Kleinasien, THeth 21 Heidelberg (1994) s. 186-187* (trans. ve Alm. çeviri).

- 1 TUP-PA^{HLA}
- 2 URU^{URU}Zi-ip-pal-an-da
- 3 ŠÁ EZEN₄ AN.TAḪ.ŞUM^{SAR}
- 4 ma-a-an LUGAL-uš
- 5 URUGIDRU-za URUZi-pa-la-an-da
- 6 A-NA EZEN₄ AN.TAḪ.ŞUM^{SAR}
- 7 pa-iz-zi QA-TI

1-3 *Zippalanda* kenti AN.TAḪ.ŞUM^{SAR} bayramının tabletleri:

- 4 Eğer kral
- 5 *Hattuša'* dan *Zippalanda* kentine

37. Daha sonra yayımlandığı için *CTH*'de yer almamaktadır.

- 6 AN.TAḪ.ŠUM^{SAR} bayramı için
7 giderse. Bitmiştir.

****CTH 619** (AN.TAḪ.ŠUM^{SAR} Bayramı) 38. gün: yağmur bayramı.

***KUB XXX 73**

- 1 DUB I^{PU} ŠA EZEN₄ ZU-UN-NI
2 ^{URU}An-ku-ua

1-2 Ankuua kentinin yağmur bayramının birinci tableti.

****CTH 714** Niniye kenti Tanrıçası İSTAR'ın bayramı.

***KUB XXX 76** H. G. Güterbock, *MDOG* 72 (1933) s. 38 (trans. ve Alm. çeviri).

- 1 TUP-PA^{HIA} EZEN₄^{HIA}
2 ŠA^DGASAN^{URU}Ni-i-nu-ua

1-2 Niniye kenti Tanrıçası İSTAR'ın bayramlarının tabletleri.

Bütün bunlar Boğazköy-*Hattuša* Arşiv-Kitaplığı'nın belirli bir sistem içerisinde korunduğunu gösteren belgelerdir. Bu arşiv malzemesinin, yukarıda da belirttiğimiz etmenler gibi, belirli dönemlerde görmüş olduğu tahribatlar dışında, çok çeşitli yapı ve yerlerde bulunması bu arşiv ile ilgili yapıların zamanla ihtiyaca cevap veremez duruma gelmesinden dolayı olacaktır ki, söz konusu arşiv malzemesinin Boğazköy'ün çok çeşitli yerlerinde ele geçme nedeni olarak düşünülebilir kanısındayız.